

פרפראות

פאר

ויקהל פקודי חודש תש"פ

שלושה סיפורים

המסוגלים

לצרכי פסח

בהרחבה

מהמגיד מקאז'ניץ

פרפראות פאר

שלושה סיפורים המסוגלים לצרכי פסח בהרחבה מהמגיד מקאז'ניץ

עמוד י

עמוד א מפתח נושאים ויקהל פקודי חודש תש"פ

עמוד ח

כשם ששמחת המשכן מכוון ליום שנולד יצחק
כך שמחת ביהמ"ק מכוון ליום הגמל את
יצחק

עמוד ט

ביאור במ"ש דוד לי נאה לברך ע"ד אומרם
ז"ל אורח מברך

שלושה סיפורים המסוגלים לצרכי פסח
בהרחבה מהמגיד מקאז'ניץ

עמוד י

מעשה הראשון

מעשה השני

מעשה השלישי

עמוד יא

ראב"ע התחיל מהחודש הזה לכם למה לא
התחיל מבראשית

ביאור בדרך הלצה ישראל מונין כמנין הלבנה

עמוד יב

מעין המתגבר לב טוב ולפני מי אתה עמל
בראב"ע הם מדה כנגד מדה

החודש הזה לכם משום שהחרש היה לבם
ביאור למה זכו נשים לר"ח

עמוד ב

אשר צוה ה' לעשת אתם הרי דיני שבת הם
העדר ולא עשייה ביאור פלא

אל יעשו עוד מלאכה, אל יביאו עוד מלאכה
היה צ"ל

עמוד ג

ביאור ע"ד המהרש"א כי הלכות שבת נדמו
להררים התלויים בשערה

טעם נאה לכך שיש לנקות קורי עכביש לכבוד
שבת קודש

עמוד ד

למה החסירה תורה את האות יו"ד מהנשאים

מקדש ראשון נרמז בתורה ומקדש שני לא
נרמז

עמוד ה

ביאור למה נכתב משכן משכן שתי פעמים

המשכן משכן שתי פעמים רמז לאומרם ז"ל
נעשית תורה כשתי תורות

המשכן משכן שתי פעמים ביאור בדרך צחות

עמוד ו

למה כפל דוד המלך אמירתו בחטא העגל

ביאור בצחות ממונו של אדם שמעמידו על
רגליו

עמוד ז

"ביום" החודש הראשון הנראה כיתור לשון
אפשר הכונה למה שדיבר עם משה רבינו רק
ביום

"ביום" החודש הראשון מכוון ליום הקמת
המשכן ביום שנולד יצחק

אשר צוה ה' לעשת אתם הרי דיני שבת הם העדר ולא עשייה ביאור פלא

כתיב (שמות ל"ה א') "ויקהל משה וגו' ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשת אתם",

איתא במכילתא פרשת ויקהל, כתיב (שמות ל"ה א') **ויקהל משה** וגו'. למה נאמרה פרשה זו, לפי שהוא אומר (שמות כ"ה ח') ועשו לי מקדש שומע אני **בין בחול בין בשבת**, תלמוד לומר **ויקהל משה בחול ולא בשבת**,

מבואר, דמכיון דפרשת השבת קודם לאמירת מלאכת המשכן נראה כפרשה מיותרת, לפיכך ילפינן מהכא שמלאכת המשכן אסורה בשבת,

ל"ט מלאכות האסורים ליעשות בשבת ילפינן מהכא

כתיב, ויאמר אליהם אלה הדברים וגו'. רבי אומר להביא שלשים ותשע מלאכות שאמר להם משה על פה, ע"כ במכילתא,

איתא בגמרא (שבת ע"א) **כתיב** (שמות ל"ה א') "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל אלה הדברים" וגו' ששת ימים תעשה מלאכה" **דברים, הדברים - אלה הדברים - אלו שלשים ותשע מלאכות שנאמרו למשה בסיני**. ע"כ,

כתב רש"י, (שבת ע"א), לבאר, כי **אלה הדברים**, אלו ל"ט מלאכות, **דברים - משמע תרי**, ה' לרבות חד הרי **שלשה**, אלה בגמטריא שלשים ושש, הרי **שלשים ותשע**, ע"כ, ואלה המלאכות אסור לעשותן בשבת במלאכת המשכן,

מנין לרבי ללמוד ל"ט מלאכות לשבת מכאן דייקא ביאור נפלא כתב במרכבת המשנה

ביאור נפלא, כתב על כך **במרכבת המשנה**, בפירושו על המכילתא (פרשת ויקהל אות ב'), וכך כתב,

ויראה, דהוקשה לו **לרבי**, מאי אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות, שהרי מצות שבת היא **העדר עשייה**, א"כ, מאי אשר צוה ה' לעשת אתם, דמשמע **שיש בהם עשייה**,

וכתיב (שמות כ"ג י"ב) "ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת", **וכתיב** (דברים ה' י"ג) "ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה"

מבואר, דציווי השבת הוא **העדר עשייה**, א"כ מהו אשר צוה ה' "לעשות"

על כרחך צריך לומר, דכאן במאמר "אלה הדברים", רמזה תורה ל"ט מלאכות שבת, והמה נגד מלאכות שהיו במשכן,

וירמוז המקרא, דאלה הדברים שהם הל"ט מלאכות אשר צוה ה' "לעשות אותם" **במלאכת המשכן**, הן המה הל"ט מלאכות שאסרתי בשבת,

ומכיון דנקט הכתוב בלשון עשייה, כאשר מלאכת השבת היא העדר עשייה, למד רבי מכאן על איסור **מלאכת המשכן שצוה ה' לעשות**, שאינם מותרים בשבת, עכ"ד.

* * * * *

אל יעשו עוד מלאכה, אל יביאו עוד מלאכה היה צ"ל

כתיב (שמות ל"ו ה') "מרבים העם להביא מדי העבדה", "ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואשה אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויכלא העם מהביא",

יש לשאול, לאחר שאמרו אל משה, "מרבים העם להביא" היה ראוי לו להכריז, איש ואשה אל יביאו עוד מלאכה, מהו הלשון שאמר "אל יעשו עוד מלאכה", מאי נ"מ אם יעשו או לא יעשו, העיקר שלא יביאו עוד, ולמה הוציאו קול במחנה אל יעשו עוד, וגם סיים הכתוב ויכלא העם מהביא, ואם הציווי היה שאל יעשו עוד, היה צ"ל ויכלא העם **מלעשות**,

ביאור הענין על דרך המכילתא

איתא במכילתא (ויקהל אות א', כי תשא אות ז') **כתוב אחד אומר** "ששת ימים תעשה" (נקוד צירי) מלאכה" (כלומר תיעשה, ע"י אחרים), **וכתוב אחד אומר** (שמות כ"ט) "ששת ימים תעבד"

נראה לפרש, משום דאמרו דלצדיקים נדמה להר, ולרשעים לשער,

יש לומר, דלא הווי ב' הפכים בנושא א', אלא דמתחלה דומה לשער, כחוט של בוכיא (קורי עכביש), היינו לרשעים, שאינן רואין מה יהיה בסוף,

ולבסוף דומה להר, דמיון לעבות העגלה, היינו לצדיקים, שרואין מה יהיה בסופן, ומרחיקין מתחלת העבירה, עכ"ד המהרש"א,

ביאור הדבר, שהצדיק, כשרואה שעה הוא מדמיון לפניו הר, והרשע כשהוא רואה הר הוא מדמיון לפניו שעה,

הלכות שבת חמורים כ"כ שבנדנוד קל יש לדמיון את עבותות העגלה

ולכן, הלכות שבת שהן חמורות כ"כ, הרי הם "כהררים התלויין בשערה", כלומר, הריים שמתהווים מחוט שערה, ולפי שרואים את "ההר" בסופו, על אף שבתחילה נראה, כחוט השערה, הרי הם נזהרים מיד בתחילה, וזהו שאמרו הרי הם כהררים התלויין בשערה, כלומר, שמתהווים משערה.

* * * * *

טעם נאה לכך שיש לנקות קורי עכביש לכבוד שבת קודש

כתב המגן אברהם (הלכות שבת סי' רס"ב), כי יש להקפיד בערב שבת לנקות החוט של בוכיא, שהם קורי עכביש,

קורי עכביש בערב שבת

אפשר לתת טעם לכך, עפ"י מה דאיתא בגמרא, (חגיגה י" ע"א) הלכות שבת, הרי הם כהררים התלויין בשערה שהן מקרא מועט והלכות מרובות,

לפי"ז אפשר לומר, לפי שהלכות השבת הם תלויים בשערה, שהוא כחוט של בוכיא, והם קורי העכביש, ע"כ יש לנקותם לכבוד שבת, לזכור ולהזכיר כי הלכות שבת תלויים בשערה, כדמיון קורי העכביש.

* * * * *

(שמלאכתו נעשית ע"י עצמו), כיצד יתקיימו שני כתובים הללו,

אלא, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, "ששת ימים תיעשה מלאכה", מלאכתן נעשית על ידי אחרים, וכן הוא אומר, (ישעיה ס"א ה') "ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם",

וכשאינן עושין רצונו של מקום (שמות כ' ט') "ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך", מלאכתן נעשית על ידי עצמן, ולא עוד, אלא, (דברים כ"ח מ"ח) ועבדת את אויביך וגו'. ע"כ,

ביאור במה שאמרו אל יעשו עוד מלאכה

מבואר במכילתא, שבשעה שעושין רצונו של מקום, אין צריך לעשות במלאכה, אלא מלאכתן נעשית ע"י אחרים,

וזהו שאמר משה להכריז, כי איש ואשה שעושין רצונו של מקום, אל יעשו עוד מלאכה, מכיון ומלאכתן נעשית ע"י אחרים.

* * * * *

ביאור ע"ד המהרש"א כי הלכות שבת נדמו להררים התלויים בשערה

איתא בגמרא, (חגיגה י" ע"א), הלכות שבת, הרי הם כהררים התלויין בשערה, שהן מקרא מועט והלכות מרובות, ע"כ, פירוש, דברמז מועט תלויים הלכות חמורות,

איתא בגמרא, (סוכה נ"ב ע"א), לעתיד לבא, מביאו הקדוש ברוך הוא ליצר הרע ושוחטו, בפני הצדיקים ובפני הרשעים,

צדיקים נדמה להם כהר גבוה, ורשעים נדמה להם כחוט השערה, הללו בוכין והללו בוכין, צדיקים בוכין ואומרים היאך יכולנו לכבוש הר גבוה כזה, ורשעים בוכין ואומרים היאך לא יכולנו לכבוש את חוט השערה הזה,

יצר הרע, בתחילה דומה לחוט של בוכיא (קורי עכביש), ולבסוף דומה כעבותות העגלה, שנאמר (ישעיהו ה' י"ח) "הוי מושכי העון בחבלי השוא, וכעבות העגלה חטאה", ע"כ,

כתב המהרש"א, (סוכה נ"ב ע"א ד"ה דומה לחוט).

מקדש ראשון נרמז בתורה ומקדש שני לא נרמז

למה החסירה תורה את האות יו"ד מהנשאים

כתיב (שמות ל"ח כ"א) "אלה פקודי המשכן משכן העדות", **כתב רש"י**, **המשכן משכן** - שני פעמים, **רמז** למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל, ע"כ,

כתיב (שמות ל"ה כ"ז), **"והנשאים הביאו את** אבני השהם, ואת אבני המלאים, לאפוד ולחשן",

כתב בעל הטורים (שמות ל"ח כ"א), המשכן. משכן. שנתמשכן ב' פעמים בשביל עונות ישראל. **מנין משכן שנים** היה עדות ששכינה שורה בישראל, שבית ראשון עמד ת"י שנה כמנין **משכן**, ע"כ,

כתב רש"י, **והנשאים הביאו** - א"ר נתן, מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחלה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחלה,

א"כ מצינו רמז בתורה למספר השנים של מקדש ראשון בלבד,

אלא כך אמרו נשיאים, יתנדבו צבור מה שמתנדבין, ומה שמחסרין אנו משלימין אותו,

כיצא בדבר מצינו רמז למקדש ראשון בלבד

כיון שהשלימו ציבור את הכל, שנאמר (שמות ל"ו ז') "והמלאכה היתה דים", אמרו נשיאים מה עלינו לעשות, הביאו את אבני השהם וגו', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחלה,

כתיב, (ויקרא ט"ז ג') "בזאת יבא אהרן אל הקדש" **כתב רש"י**, **"בזאת"**, גימטריא שלו, ד' מאות ועשר רמז לבית ראשון,

ולפי שנתעצלו מתחלה, נחסרה **אות יו"ד** משמם, **והנשאים כתיב**, **עכ"ל רש"י**,

במה נרמז עצלות בכך שנחסר האות יו"ד

שאלו המפרשים, למה רמזה תורה רמז לבית ראשון בלבד, ולבית שני לא,

האות יו"ד מרמז לחכמה, הדבר מבואר ביותר בספר "אגרא דפרקא" מבעל ה"בני יששכר" באות קל"ב, **מלקוטי אמרים**, תניא אות ג',

אפשר לתרץ, כדלקמן

איתא בגמרא (יומא ט' ע"ב), מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם,

וגם כתיב, יו"ד חכמה קדומה,

כידוע דרכו של אהרון היתה, כפי שמבואר במשנה (אבות פרק א') הוי מתלמידיו של אהרון, אוהב שלום ורודף שלום,

העצלות מנוגדת לחכמה

כדכתיב (משלי ו' ו'), "לך אל נמלה **עצל**, ראה דרכיה **וחכם**",

ומכיון שבזמן בית שני לא הלכו בדרכו של אהרון, לכן לא נרמז בפסוקו של אהרון **"בזאת יבא אהרון"**, הרמז לבית שני, ורמזו רק למקדש ראשון.

היה צ"ל ראה דרכיה ולמד, מאי, ראה דרכיה **וחכם**, מבואר מכך כי **העצל** חסרה לו החכמה,

כך אפשר לפרש גם כאן

לפי זה אפשר לבאר ולומר, דלכן החסירה תורה מהנשיאים, את האות **"יו"ד"** משום שע"י העצלות הם החסירו בחכמה שהיא באות **יו"ד**, לפיכך החסירה להם תורה את האות **יו"ד**.

בזמן שמונה התורה לפרטי המשכן ולהקמתו אמרה תורה לרמז רק למקדש ראשון שלא היתה בו שנאת חנם.

* * * * *

* * * * *

ביאור למה נכתב משכן משכן שתי פעמים

עול לגביה רבי אמי ור' אסי, אמרו ליה, (שאינן להקפיד ולהחזיק במחלוקת) וכי לא כך היה המעשה בבית הכנסת של טבריא, (שהיה מחלוקת

של כעס, בדין) "נגר שיש בראשו גלוסטרא" שנחלקו בו רבי אלעזר ורבי יוסי,

עד שקרעו ספר תורה בחמתו, קרעו ס"ד,

אלא אימא **שנקרע** (שנחלק) **ס"ת בחמתו**, ע"כ,

איתא בגמרא (יבמות דף יד עמוד ב) אף על פי שנחלקו בית שמאי ובית הלל (שלא מתוך כעס), לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מבית הלל, ולא ב"ה מבית שמאי, ללמדך, **שחיבה וריעות נוהגים זה בזה**, לקיים מה שנאמר, (זכריה ח' י"ט) **האמת והשלום אהבו**,

במחלוקת ב"ש וב"ה נעשית תורה כשתי תורות

איתא בגמרא (סנהדרין פ"ח ע"ב) משרבו תלמידי שמאי והלל שלא שמשו כל צרכן רבו מחלוקות (בכעס) בישראל, **ונעשית תורה כשתי תורות**,

לפי מה שנתבאר כי משכן משכן העדות בעבור הארון ששם לוחות העדות

אפשר לומר, שכפי שרמז משכן משכן שני פעמים לחורבן בתי המקדש, כך גם רמז "המשכן משכן ללוחות העדות", לנעשית תורה שתי תורות,

ואפשר לפרש גם, נחלק ספר תורה בחמתו, הכונה שנחלק לשתי תורות.

* * * * *

המשכן משכן שתי פעמים ביאור בדרך צחות

כתיב (שמות ל"ח כ"א) אלה פקודי המשכן משכן העדות, **כתב רש"י**, משכן העדות - עדות לישראל שויתר להם הקדוש ב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם, ע"כ,

כתיב (שמות ל"ח כ"א) "אלה פקודי המשכן משכן העדות", **כתב רש"י**, המשכן משכן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על עונותיהן של ישראל, ע"כ,

מבואר לפירוש רש"י כי ביאור המילה משכן הוא מלשון משכון,

כתב האבן עזרא (שמות פרק לח פסוק כא) כי מלת משכן כוללת הכל. ופירש למה נקרא משכן, בעבור הארון ששם לוחות העדות. עכ"ד,

יש לתת מובן למה שכתב שני פעמים משכן משכן

איתא בגמרא (מנחות צ"ט ע"א) **כתיב** (שמות ל"ד א'), את הדברים אשר היו על הלחת הראשנים אשר שברת ושמתם בארון,

תני רב יוסף, מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחין בארון, מכאן לתלמיד חכם ששכח תלמודו מחמת אונסו, שאין נוהגין בו מנהג בזיון, ע"כ,

לפי"ז אפשר לומר, שמה שאמר הכתוב שני פעמים המשכן משכן העדות, והכונה, ללוחות העדות שהיו מונחים בארון, שעל שמם היה נקרא המשכן, משכן העדות, והיה מונח בהם הלוחות, וגם שברי הלוחות היו נתונים בו, ולזה ירמוז כפל הלשון המשכן משכן שתי פעמים. לרמז על לוחות ושברי לוחות שהיו מונחים בארון.

* * * * *

המשכן משכן שתי פעמים רמז לאומרים ז"ל נעשית תורה כשתי תורות

איתא בגמרא (יבמות צ"ו ע"ב) אזל ר' אלעזר אמר לשמענתא בי מדרשא, ולא אמרה משמיה דרבי יוחנן, שמע רבי יוחנן איקפד, (הקפיד רבי יוחנן שתלמידו ר' אלעזר אמר הלכה ולא אמר ההלכה בשמו),

ספר תורה נחלק לשתי חלקים

משכן העדות מלשון עדים

קרי רב יוסף אנפשיה, (משלי י"ד ד') "ורב תבואות בכח שור", ע"כ,

כתבו שם התוספות (סנהדרין מ"ב ע"א ד"ה ורב תבואות), משום דיוסף איקרי בכור שור, כדכתיב (דברים לג) "בכור שורו הדר לו" ובעל שמועות הוא בעל חטין כדאמר (הוריות יד ברכות ס"ד) הכל צריכין למרי חיטיא, ואמרינן בשילהי הוריות (הוריות יד) דרב יוסף סיני.

לפי זה יש לומר, שלפיכך כפל דוד המלך בתהלים ק"ו את מעשה העגל, לומר לך, שגם לאחר מעשה העגל ניתן להפוך בכח השור מאבוס בר לרב תבואות.

ביאור בצחות יעשו עגל בחורב

אפשר לומר בצחות, יעשו עגל בחורב שזה סיני, ולמרות השפלות של מעשה העגל ניתן להתעלות ולהגיע לדרגה של סיני כדלעיל,

* * * * *

ביאור בצחות ממונו של אדם שמעמידו על רגליו

כתיב (שמות ל"ח כ"ז) "ויהי מאת ככר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן",

כתיב (דברים י"א ו'), "ואת כל היקום אשר ברגליהם"

כתב רש"י, זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו,

מבואר, שהכסף הראשון של מחצית השקל היה לאדנים, שהם רגלי המשכן,

אפשר לומר בצחות, ממונו של אדם שמעמידו על רגליו, זהו הכסף שניתן על רגלי המשכן, שהם האדנים, וזהו ממונו של אדם שמעמידו על רגליו.

* * * * *

פרפראות פאר

אפשר לומר, מכיון והמשכן היה להם עדות לישראל, וקיי"ל אין עדות פחות משנים, לפיכך כתיב המשכן משכן שתי פעמים, לפי שעדים צריכים להיות שניים.

* * * * *

למה כפל דוד המלך אמירתו בחטא העגל

כתיב (תהלים ק"ו י"ט-כ') "יעשו עגל בחרב וישתחוו למסכה, וימירו את כבודם בתבנית שור אכל עשב"

יש לשאול, למה כפל דהע"ה את חטא העגל, יעשו עגל, וימירו את כבודם בתבנית שור,

בשור מצינו דבר והיפוכו מקצה לקצה

יש לבאר, דבשור מצינו דבר והיפוכו מקצה לקצה,

כתיב (משלי י"ד ד') "באין אלפים אבוס בר, ורב תבואות בכח שור",

פירש רש"י, באין אלפים אבוס בר, באין שוורים האבוס ריקם שאפילו תבן אין מצוי בבית, בר, נקי וריקם כלומר במקום, שאין תלמידי חכמים אין הוראה נמצאת כהלכה, ע"כ,

מבואר, שהשור, מצד אחד הוא מסמל את הריקנות והכיעור, ומצד שני השור מסמל את הגדולה שבגדלות, כרב יוסף שקרא אנפשיה ורב תבואות בכח שור, והגיע לדרגה שנקרא סיני,

בצד השלילי מצינו שאין לך מנוול משוקץ ומתועב מן השור בשעה שהוא אוכל עשב, (רש"י תהלים פרק קו פסוק כ)

בצד החיובי מצינו לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול (עבודה זרה דף ה עמוד ב),

ואיתא בגמרא (סנהדרין מ"ב ע"א) כתיב (משלי כ"ד ו') "כי בתחבלות תעשה לך מלחמה", אמר רבי אחא בר חנינא אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן, במי אתה מוצא מלחמתה של תורה, במי שיש בידו חבילות של משנה,

"ביום" החודש הראשון מכוון ליום הקמת המשכן ביום שנולד יצחק

כתיב (שמות מ' ב') "ביום החודש הראשון באחד
לחדש תקים את משכן אהל מועד",

דיוק בלשון הכתוב

יש לדייק בלשון הכתוב, שאמר ביום החודש,
היה ל"ל "בחדש הראשון באחד לחדש תקים
את משכן אהל מועד", מאי ביום החודש,
באחד לחודש, ויש לבאר כדלקמן,

איתא במדרש (תנחומא פקודי אות י"א) **בשלושה**
חדשים נגמרה מלאכת המשכן, **תשרי**
מרחשון כסליו, והיה מונח ומפורק **טבת**
ושבט ואדר, והעמידוהו **באחד בניסן**, שנאמר
(שמות מ' ב') "ביום החודש הראשון בא' לחדש
תקים את משכן אהל מועד",

ולמה לא עמד מיד, אלא, מפני שחשב הקב"ה
לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו
יצחק אבינו,

לפי שבאחד בניסן נולד יצחק, אמר הקב"ה
הריני מערב שמחתכם, שמחה בשמחה, והיו
ליצני הדור מרננין ומהרהרין ואומרין להם,
נגמרה מלאכת המשכן ואינו עומד מיד, ולא
היו יודעים מחשבתו ועצתו של הקב"ה,

ועל זה אמר דוד המלך (תהלים צ"ב), "כי
שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן",

"כי שמחתני ה' בפעלך", זה אהל מועד,

"במעשה ידיך ארנן", זה בנין בהמ"ק שיבנה
ב"ב,

"מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך",
שהיית חושב לערב שמחת המשכן, בשמחה
יום שנולד יצחק אבינו, עכ"ל המדרש,

לפי"ז אפשר לומר, דלרמזו להא שחישב
הקב"ה לערב שמחת המשכן ביום שנולד בו
יצחק, אמר הכתוב, "ביום" יתירא, לרמז
ליום שנולד בו יצחק, ו"אחד בחודש", הוא
ר"ח ניסן יום הקמת המשכן.

* * * * *

פרשת החודש

"ביום" החודש הראשון הנראה כיתור לשון אפשר הכונה למה שדיבר עם משה רבינו רק ביום

כתיב (שמות מ' ב') "ביום החודש הראשון באחד
לחדש תקים את משכן אהל מועד",

יש לדייק בלשון הכתוב, שאמר ביום החודש,
היה ל"ל "בחדש הראשון באחד לחדש תקים
את משכן אהל מועד", מאי ביום החודש,
ובאחד לחודש, ויש לבאר כדלקמן,

איתא במדרש (תנחומא פקודי פרק י"א) "וידבר
ה' אל משה, ביום החודש הראשון באחד לחדש
תקים את משכן אהל מועד",

והיה הקב"ה חפץ להעמיד המשכן ע"י משה
רבינו, ולא ע"י עושי המלאכה, אמר משה,
רבש"ע איני יודע להעמידו, אמר ליה, עסוק
בידיך ואתה נראה מעמידו והוא עומד מאליו,
ואני כותב עליך שאתה הקימותו, שנאמר
(שמות מ' י"ז) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית
באחד לחדש הוקם המשכן, ומי העמידו משה
שנאמר "ויקם משה את המשכן", ע"כ, עיי"ש
במדרש באורך,

איתא במדרש (מכילתא פרשת בא, מובא ברש"י
שמות י"ב ב') לא היה הקב"ה מדבר עם משה
אלא ביום, שנאמר (שמות ו' כ"ח) ויהי ביום דבר
ה', (ויקרא ז' ל"ח) ביום צותו, (במדבר ט"ו כ"ג)
מן היום אשר צוה ה' והלאה, ע"כ,

מבואר, כי בשעה שהיה משה רבינו מקים את
המשכן היה מדבר אל הקב"ה ואומר לו, איני
יודע להעמידו וכו' כדאיתא במדרש, ולא היה
הקב"ה מדבר עם משה אלא ביום, כדאיתא
במדרש,

אפשר לומר דלפיכך אמר הכתוב, ביום
החודש, והמילה ביום נראה מיותר, אך לרמז
בא, ע"י מש"כ "ביום" שביקש הקב"ה
להקים המשכן ע"י מש"כ, והיה הדיבור מדבר
עם משה בענין הקמת המשכן, והרי דיבורו
עמו היה רק "ביום" לזה הוסיף המילה
"ביום".

* * * * *

כשם ששמחת המשכן מכוון ליום שנולד יצחק כך שמחת ביהמ"ק מכוון ליום הגמל את יצחק

כתיב (בראשית כ"א ח') **ויגדל הילד ויגמל** ויעש אברהם משתה גדול **ביום הגמל את יצחק,**

איתא בגמרא (פסחים קי"ט ע"ב) דרש רב עזירא, זימנין אמר ליה משמיה דרב וזימנין אמר ליה משמיה דרב אשי,

מאי דכתיב (בראשית כ"א ח'), **ויגדל הילד ויגמל,** עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים ביום **שיגמל חסדו לזרעו של יצחק,**

לאחר שאוכלין ושותין, נותנין לו

לאברהם אבינו כוס של ברכה לברך, ואומר להן איני מברך שיצא ממני ישמעאל, אומר לו

ליצחק טול וברך, אומר להן איני מברך שיצא ממני עשו, אומר לו

ליעקב טול וברך, אומר להם איני מברך שנשאתי שתי אחיות בחייהן שעתידה תורה לאוסרן עלי, אומר לו

למשה טול וברך, אומר להם איני מברך שלא זכיתי ליכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי אומר לו

ליהושע טול וברך, אומר להן איני מברך שלא זכיתי לבן, דכתיב יהושע בן נון, נון בנו יהושע בנו, אומר לו

לדוד טול וברך, אומר להן **אני אברך ולי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא,** ע"כ,

כתב המהרש"א (פסחים קי"ט ע"ב), וז"ל, ואמר לאחר שאוכלין ושותים באותה סעודה כשבאין לברך ברכת המזון נותנין לאברהם כוס של ברכה וכו'

הוא מבואר לפי הדין שהגדול מברך, והאבות וגם משה שנתנה תורה על ידו גם יהושע כשעל ידו נכנסו לארץ ישראל הם כולם גדולים מדוד, **אלא,** שכ"א מהם נתן סיבה המניעה ממנו מלברך,

וכלפי מ"ש (ברכות מ"ט ע"א) שצריך להזכיר בברכת המזון **ברית ותורה וארץ ומלכות בית דוד בבונה ירושלים,** והטעם מפורש שם,

ועוד אמרו שם, משה תיקן להם ברכת הזן בשעה שירד להם **המן,** יהושע תיקן להם ברכת הארץ **כשנכנסו לארץ,** דוד תיקן להם על ישראל עמך ועל **ירושלים,** ושלמה תיקן על **הבית הגדול והקדוש,**

ולזה אמר אברהם שאמר איני מברך שיצא ממני ישמעאל, וכן יצחק שיצא ממנו עשו, ולא יכול לומר ברית שהוא בריתך שחתמת בבשרנו שהיא המילה שאין זוכים במילה, דכתיב בפרשת מילה ואת בריתי אקים את יצחק, ואמרינן כי ביצחק יקרא לך זרע ולא כל יצחק למעט את זרע עשו,

ואמר שיעקב אמר שנשאתי ב' אחיות שהוא דבר שעתידה תורה לאסור ואיני יכול לומר תורה דהיינו על תורתך שלמדתנו

ומשה שאמר שלא זכיתי ליכנס לארץ ואיני יכול לומר על ארץ חמדה גוי דמ"ה קאמר שלא תיקן אלא ברכת הזן ולא ברכת הארץ,

ויהושע שתקן ברכת הארץ שזכה ליכנס בה אך כיון שלא זכה לבן כמו שזכה דוד לבנות ירושלים ושלמה בנו בנה בית המקדש וע"כ אמר שלא יכול יהושע לומר על ירושלים כו' ועל הבית הגדול כו'

אבל דוד שזכה שהוא בנה ירושלים ובנו בנה בית המקדש **שע"ז תקנו ברכת בונה ירושלים,**

וע"כ אמר לי שזכיתי לכל הני מילי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא גוי ולעיל מיניה כתיב מה אשיב לה' **כל תגמולוהי עלי,**

רצה לומר, דבכל אחד מן הראשונים חסר בו מכל תגמוליו שהם **ברית ותורה וארץ ומלכות בית דוד בב"י** אבל עלי כל תגמוליו שיש לי ברית ותורה וארץ ומלכות בבונה ירושלים, וע"כ נאה לי כוס ישועות גוי שהוא כוס של ברכה שאשא אותו ובשם ה' אקרא בברכת הזימון כמ"ש בר"פ שלשה שאכלו ברכת הזימון מנלן דכתיב כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו, **עכ"ל המהרש"א,**

כתיב (תהלים קט"ז י"ג) "כוס ישועות **אשא** ובשם ה' אקרא" וגו', אני עבדך בן אמתך **פתחת למוסריי**",

איתא בגמרא (יבמות ע"ז ע"א) מאי דכתיב **פתחת למוסרי**, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם שני מוסרות שהיו עלי פתחתם, רות המואביה ונעמה העמונית,

פירוש, ע"י שהותרו שתי המוסרות שהיו לי, ע"י הדרשה של עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית, ע"י זה הותרתי לבוא בקהל ישראל, עייש באריכות בגמרא,

מבואר כי דוד המלך, מאחר שהיה מצאצאיהם של עמון ומואב, ולא ממשפחת אברהם יצחק יעקב, ראה עצמו בכלל ישראל, **"אורח"**,

איתא בגמרא (ברכות מ"ו ע"א), בעל הבית בוצע **ואורח מברך**, בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה, **ואורח מברך** כדי שיברך לבעל הבית, וכיון שדוד המלך אמר שהוא **אורח** בעם ישראל לכן **לי נאה לברך**. ולכן אמר "כוס ישועות **אשא** ובשם ה' אקרא", **כי לי נאה לברך**.

ברוך שכוונתי לדברי השל"ה הקדוש

שוב מצאתי בשל"ה הקדוש **מסכת פסחים מצה שמורה** אות רמ"ד, שכתב, ושמעתי, שהסיבה היא, מאחר שבא מרות המואביה,

והענין, כי הדין הוא, בעל הבית בוצע והאורח מברך (ברכות מו א), ודוד הוא אורח, כי בא מאומה אחרת, מצד האם, ולא מאומה ישראלית. וכן אמר יגר אנכי בארץ (תהלים קיט, יט), עכ"ל השל"ה הקי

* * * * *

שלושה סיפורים המסוגלים לצרכי פסח בהרחבה עפ"י המגיד מקאז'ניץ

בספר אוצר ישראל מאת מוה"ר רבי ישראל הלוי רוזנצווייג זצ"ל סופר סת"ם פה קרתא

מבואר, שבזכות בנין בית המקדש, זכה דוד המלך שיברך בסעודה הגדולה **ביום הגמל את יצחק**

י"ל שלכך מכוונים דברי המדרש (תנחומא פקודי אות י"א) **בשלושה חדשים** נגמרה מלאכת המשכן, **תשרי מרחשון כסליו**, והיה מונח ומפורק **טבת ושבט ואדר**, והעמידוהו **באחד בניסן**, שנאמר (שמות מ' ב') **"ביום החדש הראשון בא' לחדש תקים את משכן אהל מועד"**,

ולמה לא עמד מיד, אלא, מפני שחשב הקב"ה **לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו יצחק אבינו**,

לפי שבאחד בניסן נולד יצחק, אמר הקב"ה הריני מערב שמחתכם, **שמחה בשמחה**, והיו ליצני הדור מרננין ומהרהרין ואומרין להם, נגמרה מלאכת המשכן ואינו עומד מיד, **ולא היו יודעים מחשבתו ועצתו של הקב"ה**,

ועל זה אמר דוד המלך (תהלים צ"ב), **"כי שמחתני ה' בפעלך במעשה ידיך ארנן"**,

"כי שמחתני ה' בפעלך", זה אהל מועד,

"במעשה ידיך ארנן", זה בנין בהמ"ק שיבנה ב"ב,

"מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך", **שהיית חושב לערב שמחת המשכן**, בשמחה יום שנולד יצחק אבינו, **עכ"ל המדרש**,

לפי זה יש לומר, כשם ששמחת המשכן מכוון ליום שנולד יצחק, כך שמחת ביה"ק מכוון ליום הגמל את יצחק, ששם יברך דוד המלך בזכות בנין בית המקדש.

* * * * *

ביאור במ"ש דוד לי נאה לברך ע"ד אומרם ז"ל אורח מברך

לביתו על הסדר של ליל חג הפסח הרבה אורחים,

אחד מיועצי המלך היה גלח שונא ישראל מובהק ולא היה יכול לסבול איך יהודי הנ"ל רימה את המלך והוציא ממנו מעות, והלך הגלח בליל חג הפסח מאחורי חלון היהודי וכראותו איך שאוכל ושותה ואינו עוסק כלל בחיפוש טבעת המלך הלך הגלח להמלך ואמר לו אתה חושב שהיהודי מחפש הטבעת הנה אראה למלך מה עשה היהודי במעות שנתן לו המלך,

והמלך הלך עם הגלח עד ביתו של היהודי ועמדו מאחורי החלון והסתכלו בפנים וראו האיד שהיהודי יושב כמלך בגדוד,

והיהודי היה לו מנהג כשאמר ההגדה כשהגיע להחרוזים **דיינו** אמר היהודי חרוז אחד וכל המסובים ענו אחריו **דיינו**, ובעת שעמד המלך מאחורי החלון אמר אז היהודי החרוזים של דינו ושמו של הגלח היה **דייני**, והבין המלך שהגלח דייני הוא גנב הטבעת, וצוה המלך לאסור הגלח ולהכותו עד שיודה וכך הוה שהודה שגנב הטבעת והיהודי היה לו צרכי פסח בהרחבה גדולה,

מעשה השלישי

יהודי אחד עבד אצל פריץ פעם אחת התפאר הפריץ ואמר להיהודי נכון הדבר באם לא הייתי נותן לך פרנסה היית גווע ברעב ח"ו, היהודי היה תמים וי"ש ענה להפריץ מה אתה אומר אתה מפרנס אותי הלא יש אל בשמים והוא זן ומפרנס לכל הברואים ואותי ג"כ מפרנס ואם הפריץ לא יהיה השליח מן השמים יתן לי השי"ת ע"י שליח אחר,

כששמע הפריץ תשובתו של היהודי חרה לו מאד וצוה להיהודי שיעזוב מיד את מקומו ולא יתן לו שוב עבודה זה היה לפני חג הפסח והיהודי היה עני ולא היה לו במה להכין צרכי החג,

להפריץ היה אוצר של מטבעות זהב והפריץ נהג ליכנס לאוצרו לנקות המטבעות מחלודה והיה מנקה המטבעות ברוק שבפיו **ולהפריץ היה חיה קוף** וכידוע שזאת החיה עושה מה שרואה שהאדם עושה וכשנכנס הפריץ לאוצרו לנקות המטבעות לקח עמו הקוף וראתה איך שהפריץ מנקה המטבעות ברוק שבפיו וחשבה שהפריץ אוכל מהמטבעות של זהב אח"כ ירדה החיה לבדה להאוצר והתחילה לאכול מהמטבעות עד שנתמלא כרסה עם מטבעות של זהב ונפלה פגר, **כשראה הפריץ** שהחיה נפלה פגר צוה למשרתו

דירושלים תובב"א נאסף ונערך בעזהשי"ת ע"י נכדו מרדכי הכהן בלום שנת תשס"ו לפ"ק, **בעמוד ל"ז כתב,**

המגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע סיפר בכל שבת **מברכין ניסן** אלו הג' סיפורים ומסוגלים להשפיע לבני ישראל **צרכי פסח בהרחבה,**

וכ"ק מרן **בעל שומר אמונים** זי"ע צוה לספר הג' סיפורים **בהיומא דהילולא** של רבינו **רבי אלימלך זי"ע**

מעשה הראשון

היה איזה יהודי שעשה לפני חג הפסח חבית יין שרף ונסע למכור את החבית יי"ש ועבר עם החבית יי"ש את הגבול בין מדינה למדינה ותפסו אותו שומרי הגבול ולקחו ממנו את החבית יי"ש היה אסור לפי חוקי המדינה לסחור עם יי"ש מבלי רשיון מיוחד,

נסע היהודי תיכף להרבי רבי אלימלך זי"ע ובכה מאד שלקחו ממנו החבית יי"ש אז אמר לו הר"א שילך ויאמר לשומרי הגבול שיטעמו מהחבית יי"ש ויראו שזה חבית מים ולא יי"ש וכן עשה היהודי וצוה לשומרי הגבול לטעום מהחבית וראו שהיא מלאה מים ולא יי"ש ונתנו בחזרה החבית יי"ש,

והיהודי חזר שוב להר"א ובכה לפניו שהחבית יי"ש הינה מקור הכנסה עבורו לצרכי פסח

ועכשיו החבית יי"ש מלאה מים אז אמר לו הר"א שיטעום ויראה שהחבית מלאה יי"ש וכך הוה שהחבית מים נהפך שוב ליי"ש והיה להיהודי צרכי פסח בהרחבה גדולה,

מעשה השני

פעם היה מלך שנאבדה ממנו טבעתו וצוה לחפש הטבעת, ומי שקיבל על עצמו לחפש הטבעת נתן לו המלך הרבה מעות שיהיה לו אפשרות לחפש הטבעת,

והיה שם יהודי שהיה עני ואביון ולא היה לו במה להכין צרכי חג הפסח אמרה לו אשתו הנה אתה רואה שהמלך נותן מעות למי שרוצה לחפש טבעתו תלך גם אתה ותאמר שאתה גם כן רוצה לחפש הטבעת והמלך יתן לך מעות ובזה המעות יהא לנו במה להכין צרכי חג הפסח,

ונראה בעינינו עצת אשתו והלך להמלך ואמר שרוצה ג"כ לחפש טבעתו והמלך נתן לו מעות והיהודי הכין בזה המעות צרכי פסח בהרחבה גדולה והיהודי היה ג"כ מכניס אורח והביא

איתא בגמרא, (שבת קמ"ז ע"ב), רבי נהוראי אומר, הוי גולה למקום תורה, ואל תאמר שהיא תבא אחריו שחבריו יקיימוה בידך, ואל בנתך אל תשען, תנא, לא רבי נהוראי שמו אלא רבי

אלעזר בן ערך שמו, ולמה נקרא שמו רבי **נהוראי** שמנהיר עיני חכמים **בהלכה**, ע"כ,

מבואר א"כ שרבי אלעזר בן ערך, נקרא רבי **נהוראי**, על שם שהיה מנהיר עיני חכמים **"בהלכה"**,

לפי"ז צריך לומר, שחלק התורה של רבי אלעזר בן ערך, הוא חלק **ההלכה**, והחודש הזה **לכס**, היא **הלכה ראשונה** שנצטוו בה ישראל, ושם מתחיל **חלק ההלכה** שבתורה, ועד כאן הוא משום כח מעשיו הגיד לעמו,

לפי"ז מבואר כפתור ופרח, דלפיכך ביקש להתחיל מ"החודש הזה לכס", משום שהוא חלק **ההלכה**, והוא חלקו בתורה, כמבואר, ולא מ"בראשית ברא אלוקים", שאין זה חלק ההלכה, ולא זהו חלקו בתורה.

איתא בספרים הק' כי על זאת אנו מבקשים **"ותן חלקנו בתורתך"**, משום שלכל אחד ואחד מששים רבוא נשמות ישראל יש לו שורש נשמתו המיוחד לו בתורה, אם בהלכה אם באגדה אם בדרוש אם בחידוש אם בבקיאות ואם בעיון, **וכך פירשו "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו"**, כלומר תלמודו דייקא השייך לשורש נשמתו, ואשרי מי שזכה לגלות ולעסוק בתורה לפי שורש נשמתו,

* * * * *

ביאור בדרך הלצה **ישראל מונין כמנין הלבנה**

אפשר לפרש בדרך הלצה, הפירוש **כמנין הלבנה**, די, ורבים המה בתי המדרש ובתי הכנסת, כי בתחילת התפילה, יש בקושי מנין, ולאט לאט הציבור גדל והולך, עד שבאמצע התפילה הציבור כבר מלא, אך לאחר מכן, לקראת הסוף, המנין הולך ופוחת, כפי שהיה בתחילה,

וזו היא דרכה של לבנה, בתחילת החודש, נראית בקטנה, באמצע החודש, נראית במילואה, ולקראת סוף החודש, נראית שוב בקטנה, בדיוק כמו המנין שהצגנו לעיל,

שיזרוק הנבלה לביתו של היהודי שידע שאם אני לא נותן לו אזי אין לו פרנסה וכשזרקו החיה

בביתו של היהודי נקרע בטנה ונפלה ממנה הרבה מטבעות של זהב והיה כבר להיהודי צרכי חג הפסח בהרחבה גדולה, בליל הפסח שלח הפריץ את משרתו לבית היהודי לראות אם יש לו מה לאכול ומשרתו הגיע בחזרה ואמר להפריץ שיש להיהודי כל טוב אז שלח לקרוא את היהודי ושאל אותו מאין היה לו מעות להכין צרכי פסח סיפר לו היהודי איך שזרקו לו חיה בביתו וממנה נפלה מטבעות של זהב אז אמר הפריץ עכשיו כבר מודה שהשי"ת זן ומפרנס לכל והיה להיהודי צרכי פסח בהרחבה גדולה.

מפי הרה"ח ר' אלעזר ביין ששמע מהגה"ק **מפיאסעצנא זי"ע נכד המגיד מקאזניץ זי"ע**

* * * * *

ראב"ע התחיל מהחודש הזה לכס למה **לא התחיל מבראשית**

איתא בגמרא (שבת קמ"ז ע"ב), **אמר רבי חלבו**, חמרא דפרוגייתא (יין ממדינת פרוגייתא) ומיא דדיומסת, קיפחו עשרת השבטים מישראל, **רבי אלעזר בן ערך** איקלע להתם, אימשיך בתרייהו, (אחר היין דפרוגייתא והמים של דיומסת) איעקר תלמודיה,

כי הדר אתא, קם למיקרי בספרא, בעא למיקרא **"החדש הזה לכס"**, אמר **"החרש היה לכס"**, בעו רבנן רחמי עליה והדר תלמודיה, ע"כ,

יש לשאול, למה כשקם רבי אלעזר בן ערך למקרא בספרא, קרא **"החודש הזה לכס"**, ולא ביקש לקרוא בתחילת התורה, **"בראשית ברא אלוקים"**, שהוא תחילת התורה,

יש לבאר, **איתא במדרש**, (ילקוט שמעוני שמות י"ב רמז קפ"ז), אמר ר' יצחק, לא היה צריך להתחיל התורה אלא מ"החודש הזה לכס", שהיא **מצוה ראשונה** שנצטוו בה ישראל, ולמה התחיל מ"בראשית ברא אלוקים", משום כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים, ע"כ,

רבי נהוראי הוא רבי אלעזר בן ערך

לב רע. וזהו כנגד עניין הלב, שקרא לבס ולא לכם,

ג. (אבות פ"ב מט"ו) הם אמרו שלשה דברים. רבי אלעזר אומר, ודע לפני מי אתה עמל. וזהו כנגד העמל, שאמרו מפני שמעמלת,

* * * * *

החודש הזה לכם משום שהחרש היה לבס ביאור למה זכו נשים לר"ח

איתא בפרקי דרבי אליעזר (פרק מ"ה, אות כ"ב ברד"ל), **כתיב** (שמות ל"ב ה') "וירא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר", דן אהרן דין בינו לבין עצמו, אמר, אם אני אומר לישראל תנו לי כסף וזהב מיד הם מביאים, אלא הריני אומר להם תנו לי **נזמי נשיכם** והיה הדבר בטל, **שמעו הנשים ולא קבלו עליהם ליתן נזמיהן לבעליהן**, ונתן הקב"ה שכרן של נשים, ומה שכר נתן להם שהן משמרות ראשי חדשים **יותר מן האנשים**,

מבואר, כי זכו הנשים לשמר ראש חודש יותר מן האנשים, מכיון ולא שמעו ליתן נזמיהם לעגל,

איתא בגמרא (שבת קמ"ז ע"ב), רבי אלעזר בן ערך איקלע להתם וכו', בעא למיקרא (שמות י"ב ב'), "החדש הזה לכם", אמר "החרש היה לבס", ע"כ,

לפי"ז אפשר לפרש בדרך צחות, במה זכו שיהיה "החודש הזה לכם", מכיון "שהחרש היה לבס", כלומר, שעשו עצמם חרשין ולא שמעו ליתן נזמיהם, וזהו, "החרש היה לבס".

* * * * *

ולפי דרכנו נאמר כי זה הפירוש כמנין הלבנה, כלומר שהמנין נראה כמו הלבנה,

ועוד אפשר לומר, דלפיכך אמרינן בתפילת שבת באמצע התפילה, **ראה והתקין צורת הלבנה**, כי

באמצע התפילה הלבנה כבר במילואה כמו המנין, וזהו **ראה והתקין צורת הלבנה**.

* * * * *

מעין המתגבר לב טוב ולפני מי אתה עמל בראב"ע הם מדה כנגד מדה

כתיב (שמות י"ב ב'), "החדש הזה לכם ראש חדשים",

איתא בגמרא (שבת קמ"ז ע"ב), אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, אסור לעמוד בקרקעיתיה של דיומסת (מעין ששמו דיומסת) מפני שמעמלת,

אמר רבי חלבו, חמרא דפרוגייתא (יין ממדינת פרוגייתא) ומיא דדיומסת, קיפחו עשרת השבטים מישראל, **רבי אלעזר בן ערך** איקלע להתם, אימשיך בתרייהו, (אחר היין דפרוגייתא והמים של דיומסת) איעקר תלמודיה, **כי הדר אתא**, קם למיקרי בספרא, בעא למיקרא "החדש הזה לכם", אמר "החרש היה לבס", בעו רבן רחמי עליה והדר תלמודיה, ע"כ,

א"כ מצינו שלשה דברים בראב"ע,

א. שבתחילה היה נמשך אל המעיין,

ב. שהיה צריך לקרוא לכם, וקרא לבס,

ג. בתחילה היה מעמל במעיין, כאומרם ז"ל מפני שמעמלת,

כנגד שלשה דברים אלו מצינו שלשה דברים אחרים אצל רבי אלעזר בן ערך במדה כנגד מדה

א. (אבות פרק ב' מ"י) חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי, והוא היה מונה שבחן, רבי אלעזר בן ערך, מעיין המתגבר. והוא כנגד עניין המעיין,

ב. (אבות פ"ב מ"ג) איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם. רבי אלעזר אומר, **לב טוב**, איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אלעזר אומר,

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל

"מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק

פקס 03-6161777 נייד 0527-616166

מייל y0527616166@gmail.com